

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Інститут модернізації змісту освіти МОН України

ННІ «Дніпровський металургійний інститут (ДМетІ)

Українського державного університету науки і технологій (УДУНТ), м. Дніпро

Українська асоціація управління проєктами «УКРНЕТ», м. Київ

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності (НДІВ)

Національної академії правових наук України (НАПрН України), м. Київ

Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К.Мамутова
НАН України»

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ

Національний технічний університет України «Харківський політехнічний інститут»

Національний технічний університет України «Київський політехнічний
університет імені Ігоря Сікорського», м. Київ

Одеський національний морський університет (ОНМУ), м. Одеса

Честоховський політехнічний університет, Польща

Uniwersytet Warszawski, Warszawa, Polska Rzeczpospolita, Польща;

Вища школа менеджменту у Варшаві, (WSM), Польща

Вища економіко-гуманітарна школа (WSEH) м. Бельсько-Бяла, Польща

Вища школа управління охороною праці в місті Катовіце, (WSZOP), Польща

Університет в Мішкольце, Угорщина

Astana IT University, Kazakhstan

Варнський вільний університет імені Чорноризця Хороброго, Республіка Болгарія, м. Варна

Компанія та видавництво «E-SCIENCE SPACE», Республіка Польща, м. Варшава

Інститут освітнього та професійного розвитку, Будапешт, Угорщина

за підтримки:

Центр Українсько-європейського наукового співробітництва

Видавничий дім «Гельветика»

Дніпропетровський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України

Юридична компанія «ЮРСЕРВІС», м. Дніпро

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

МІСТ «КИЇВ-ДНІПРО»

**«УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА
НЕЙРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ»,**

27-28 березня 2025 р.

**ДНІПРО
УДУНТ 2025**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
МІСТ «КИЇВ-ДНІПРО»**

**УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА
НЕЙРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ**

27-28 березня 2025 р.

ДНІПРО
УДУНТ
2025

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

VII International Scientific and Practical Internet Conference

KYIV-DNIPRO BRIDGE

**PROJECT MANAGEMENT. PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF
PROJECT AND NEUROMEGRANATION, INFORMATION TECHNOLOGIES OF
MANAGEMENT, TECHNOLOGIES FOR CREATING AND USING OBJECTS OF
INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS, TECHNOLOGY TRANSFER**

March 27-28, 2025

DNIPRO
USUST
2025

УДК 005.8:[005.3+004.9+347.77]
У 67

Конференція запроваджена МОН України, Інститутом модернізації змісту освіти МОН України та зареєстрована Державною науковою установою «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації МОН України», посвідчення № 282 від 27.02.25 р. Рекомендовано до видання Вченою радою УДУНТ, протокол № 11 від 23.04.2025 року

Матеріали публікуються за оригіналами, наданими авторами.
Претензії до організаторів не приймаються.

Головний редактор д.т.н., проф. Петренко В. О.
Науковий редактор д.т.н., проф. Молоканова В. М.
Науковий редактор д.е.н., проф. Перерва П. Г.
Науковий редактор к.т.н., доц. Дорожка Г. К.
Вчений секретар к.е.н., доц. Фонарьова Т. А.

Управління проєктами. Перспективи розвитку проєктного та нейроменеджменту, інформаційних технологій управління, технологій створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності, трансфер технологій : зб. наук. пр. VII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (27–28 берез. 2025 р.) / за ред. В. О. Петренка, В. М. Молоканової, П. Г. Перерви, Г. К. Дорожка ; УДУНТ, УКРНЕТ, НДІВ НАПрН України. – Електрон. вид. – Дніпро : УДУНТ, 2025. – 1153 с.

ISBN 978-617-8314-50-7 (PDF)

У збірнику наукових праць наведені матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Управління проєктами. Перспективи розвитку проєктного та нейроменеджменту, інформаційних технологій управління, технологій створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності, трансферу технологій». Збірник наукових праць становить інтерес для наукових працівників, викладачів, фахівців з інтелектуальної власності та управління проєктами, економіки та менеджменту, інформаційних технологій, а також студентів.

УДК 005.8:[005.3+004.9+347.77]

Цей твір ліцензовано на умовах Ліцензії Creative Commons
[«Attribution-NonCommercial-ShareAlike» 4.0 International \(CC BY-NC-SA 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)
(«Із зазначенням авторства – Некомерційна – Поширення на тих самих умовах» 4.0 Міжнародна)

ISBN 978-617-8314-50-7 (PDF)
DOI 10.15802/978-617-8314-50-7

© Український державний університет науки і технологій, 2025
© Українська асоціація управління проєктами, 2025
© Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності
Національної академії правових наук України, 2025
© Колектив авторів збірника, 2025

UDC 005.8:[005.3+004.9+347.77]

P 93

The conference was initiated by the Ministry of Education and Science of Ukraine, the Institute for Modernization of Educational Content of the Ministry of Education and Science of Ukraine and registered by the State Scientific Institution "Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information of the Ministry of Education and Science of Ukraine", certificate No. 282 dated 02/27/25. Recommended for publication by the Academic Council of the USUST, protocol No. 11, 23.04.2025

Materials are published based on the originals provided by the authors.

No claims are accepted against the organizers.

Editor-in-Chief, Doctor of Technical Sciences, Prof. Petrenko V. O.

Scientific Editor, Doctor of Technical Sciences, Prof. Molokanova V. M.

Scientific editor Doctor of Economic Sciences, Prof. Pererva P. G.

Scientific Editor, Candidate of Technical Sciences, Assoc. Prof. Dorozhko G. K.

Scientific Secretary of the Conference, Candidate of Economic Sciences,

Assoc. Prof. Fonareva T. A.

Project Management. Prospects for the Development of Project and Neuromegration, Information Technologies of Management, Technologies for Creating and Using Objects of Intellectual Property Rights, Technology Transfer : Coll. Sci. Pap. of the VII Int. Sci. Pract. Internet Conf. (March 27–28, 2025) / ed. by V. O. Petrenko, V. M. Molokanova, P. G. Pererva, G. K. Dorozhko ; USUST, UKRNET, NDIIV NAPRN of Ukraine. – Electronic edition. – Dnipro : USUST, 2025. – 1153 p.

ISBN 978-617-8314-50-7 (PDF)

The collection of scientific papers contains materials from the VII International Scientific and Practical Internet Conference "Project Management. Prospects for the Development of Project and Neuromanagement, Information Management Technologies, Technologies for the Creation and Use of Intellectual Property Rights, and Technology Transfer." The collection of scientific papers is of interest to researchers, teachers, specialists in intellectual property and project management, economics and management, information technologies, and students.

UDK 005.8:[005.3+004.9+347.77]

Цей твір ліцензовано на умовах Ліцензії Creative Commons

[«Attribution-NonCommercial-ShareAlike» 4.0 International \(CC BY-NC-SA 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

ISBN 978-617-8314-50-7 (PDF)
DOI 10.15802/978-617-8314-50-7

© Ukrainian State University of Science and Technologies, 2025

© Ukrainian Project Management Association, 2025

© Research Institute of Intellectual Property of the National
Academy of Legal

Sciences of Ukraine, 2025

© Collective of authors of the collection, 2025

ЗМІСТ

УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ТА ПРОГРАМАМИ

S. BUSHUYEV, V. BUSHUIEVA, D. BUSHUIEV, A. PUZIYCHUK, G. MUROVANSKIY <i>THE EVOLVING LANDSCAPE OF INNOVATION PROJECTS EDUCATION UNDER THE INFLUENCE OF AI.....</i>	23
N. BUSHUYEVA, YE. LOBOK <i>ENHANCING CREATIVITY IN MULTIMODAL AI SYSTEMS.....</i>	29
БАРИШЕВСЬКИЙ А.І., ПЕТРЕНКО В.О. <i>МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ТА ШВИДКИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗМІН.....</i>	36
БУЛАВІН Д.О., ПЕТРЕНКО В.О. <i>ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРОЦЕСІВ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗМІННОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....</i>	43
ГЛАВАТСЬКИХ В.І., ЛАПКІНА І.О. <i>РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЄКТІВ МОРСЬКОЇ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ.....</i>	50
ДОБРИЦЬКИЙ Д.О., наук. керівник ФОНАРЬОВА Т.А. <i>ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ АУТСОРСИНГОВОЮ ІТ-КОМПАНІЄЮ НА СУЧАСНОМУ РИНКУ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ: ВИКЛИКИ, ПІДХОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....</i>	56
ЖАДАН К.Ю., КОСЕНКО Н.В. <i>ВИЗНАЧЕННЯ ВИМОГ ДО ЗМІСТУ ПРОЄКТІВ.....</i>	64
КЛИМЕНКО К.А., ГУСЄВА Ю.Ю. <i>ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД ДО ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ «ВІД ФЕРМИ ДО СТОЛУ» У РЕСТОРАННІЙ ІНДУСТРІЇ.....</i>	71
КОВТУН Т.А., КРУПСЬКА О.С. <i>ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В ЛОГІСТИЦІ.....</i>	77
КОРХІНА І.А. <i>УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ ПРОЄКТУ З ТОЧКИ ЗОРУ СТРАТЕГІЇ.....</i>	83

ДОВГАЛЮК В.В., ПЕРЕРВА П.Г. <i>ЦІНА ПАТЕНТУ ЯК КРИТЕРІЙ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ.....</i>	735
ЄВСЄЄВ А.С., ПЕРЕРВА П.Г. <i>СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ЛІЦЕНЗІЙ.....</i>	741
КЛИМЕНТОВА М.В., КОБЄЛЄВА Т.О. <i>ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ЦІНИ ЛІЦЕНЗІЇ НА ВИКОРИСТАННЯ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....</i>	749
КОНДРАТЮК С.В. <i>ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЕКСПЕРТИЗИ ВИНАХОДІВ У СФЕРІ ФАРМАЦІЇ ШЛЯХОМ ЗМІНИ ПІДХОДІВ АПЕЛЯЦІЙНОЇ ПАЛАТИ НОІВ ДО ОЦІНКИ ПАТЕНТОЗДАТНОСТІ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ КОМБІНАЦІЙ.....</i>	756
КОРНІЄНКО О.Е., ПЕТРЕНКО В.О. <i>КІБЕРСКВОТИНГ ЯК ПОРУШЕННЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ДОМЕННІ СПОРИ.....</i>	762
КОРОГОД Н.П., БЕРЕЖНА О.І. <i>ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ: АНАЛІЗ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ ТА ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....</i>	772
КОРОГОД Н.П., КОРОЛЬ І.А. <i>ПАТЕНТНІ СТРАТЕГІЇ ВЕЛИКИХ КОМПАНІЙ: ЯК ТЕХНОЛОГІЧНІ ГІГАНТИ ЗАХИЩАЮТЬ ІННОВАЦІЇ.....</i>	786
КОСЕНКО Є.А., ПЕРЕРВА П.Г. <i>МАРКЕТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ УЗГОДЖЕННЯ РОЗМІРІВ І ФОРМ ВИПЛАТ РОЯЛТІ.....</i>	795
КУЗЬМИНСЬКИЙ К.М., ПЕРЕРВА П.Г. <i>ЛІЦЕНЗІЯ - КЛЮЧОВИЙ ІНСТРУМЕНТ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....</i>	801
ЛАПКО О.О., ЛУЗАН Ю. <i>ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ НЕТРАДИЦІЙНИХ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА РОЛЬ КРЕАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПРИ ЇХ СТВОРЕННІ.....</i>	808

**ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ТРАНСФЕРУ
ТЕХНОЛОГІЙ: АНАЛІЗ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ ТА
ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ**

Н.П. Корогод

к.пед.н., професор кафедри інтелектуальної власності та
управління проектами

Українського державного університету науки і технологій (м. Дніпро)
ORCID 0000-0002-0242-5497;

О.І. Бережна

магістрант кафедри інтелектуальної власності та управління проектами
Українського державного університету науки і технологій (м. Дніпро)

**FEATURES OF CONTRACTUAL RELATIONS IN THE FIELD OF
TECHNOLOGY TRANSFER: ANALYSIS OF SCIENTIFIC APPROACHES
AND LEGISLATIVE REGULATION**

N.P. Korogod

Ph.D., Professor of the Department of Intellectual Property and
Project management

Ukrainian State University of Science and Technology (Dnipro)
ORCID 0000-0002-0242-5497;

O.I. Berezhna

master's student of the Department of Intellectual Property and Project Management
of The Ukrainian State University of Science and Technology (Dnipro)

Анотація: Трансфер технологій – це комплекс процесів, що забезпечує передачу науково-технічних досягнень від розробників до виробничих і комерційних структур, сприяючи інноваційному розвитку економіки. Ефективність цього процесу залежить від правильно обраної моделі співпраці, правового оформлення взаємовідносин між сторонами та відповідності укладених договорів чинному законодавству. У даній статті здійснено аналіз наукових підходів до класифікації договорів у сфері трансферу технологій, встановлено їх особливості з посиланням на ключові джерела та враховано положення Закону України “Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій».

Ключові слова: трансфер технологій, договірні відносини, інновації, класифікація договорів, істотні умови, ліцензійні договори, ноу-хау, спільна діяльність, інжинірингові послуги, франчайзинг.

Annotation: Technology transfer is a complex of processes that ensures the transfer of scientific and technical achievements from developers to production and commercial structures, contributing to the innovative development of the economy. The effectiveness of this process depends on the correctly chosen model of cooperation, the legal formalization of the relationship between the parties and the compliance of concluded agreements with the current legislation. This article

analyzes scientific approaches to the classification of contracts in the field of technology transfer, establishes their features with reference to key sources and takes into account the provisions of the Law of Ukraine "On State Regulation of Activities in the Field of Technology Transfer".

Keywords: *technology transfer, contractual relations, innovations, classification of contracts, essential conditions, license agreements, know-how, joint activities, engineering services, franchising.*

Трансфер технологій є ключовим елементом інноваційного розвитку, що забезпечує передачу науково-технічних досягнень від розробників до споживачів. Ефективність цього процесу значною мірою залежить від правового оформлення відносин між сторонами, яке здійснюється через різні види договорів. У науковій літературі та законодавстві існують різні підходи до класифікації таких договорів, що відображають багатогранність правових механізмів у сфері трансферу технологій.

В Україні укладання договорів про трансфер технологій регламентується Законом України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від 14 вересня 2006 № 143 -V (далі – Закон) [1], Цивільним кодексом України (далі – ЦК України) [2], ін. нормативно-правовими актами.

Закон визначає, що під час передачі (трансферу) технологій укладаються договори, визначені Цивільним кодексом України, щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності з урахуванням вимог статті 19 цього Закону (ст. 20 Закону).

Відповідно до Закону *договір про трансфер технології* - це договір, укладений у письмовій формі між особами, яким належать та/або яким повністю чи частково передаються майнові права на технологію або її складові (ст. 1 Закону). До укладання договору про трансфер технологій сторонам бажано укласти протокол про наміри та угоду про нерозголошення конфіденційної інформації, в якій фіксуються наміри сторін та умови передачі і збереження інформації.

Таким чином, згідно з ст. 20 Закону укладання договору про трансфер технологій означає укладання одного з визначених главою 75 ЦК України

договору щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності (перелік договорів наведено у ст.1107 ЦК України).

Разом з договором про трансфер технологій відповідно до ст. 20 Закону можуть укладатися договори про:

- гарантії осіб, які передають технології та їх складові, стосовно можливості досягнення економічних показників і виробництва продукції із застосуванням цих технологій та складових;

- гарантії осіб, які передають технології та їх складові, стосовно конфіденційності та нерозголошення інформації третім особам;

- проведення комплексу інженерних, екологічних або інших робіт, необхідних для застосування технологій та їх складових;

- обслуговування обладнання.

Також Закон (ст. 20) вимагає, що додатково до умов, визначених для договорів про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, договір про трансфер технологій має враховувати 7 істотних та 10 обов'язкових умов, визначені статтею 19 Закону.

Отже, при укладанні договору про трансфер технологій можуть виникнути складнощі, пов'язані з тим, що Закон визначає 17 умов, які обов'язково необхідно включити до договору, однак сторони можуть укладати договір, який не може включати в себе всі зазначені умови [3].

Наприклад, при укладенні договору-лізингу складових технологій права на ноу-хау взагалі можуть бути відсутні в лізингодавця, тому їх передача апріорі неможливе. Натомість зазначений Закон містить таку істотну умову, як передача прав на ноу-хау, техніко-економічні обґрунтування, плани, інструкції, специфікації, креслення та інші інформаційні матеріали про технології та їх складові, які необхідні для ефективного їх використання, включаючи обмеження, пов'язані з умовами збереження конфіденційності інформації про технології та їх складові під час їх використання (абз. 10 ст. 16 Закону) [4].

Для уникнення такої ситуації, на думку фахівця із трансферу технологій

Ю.М. Капіци, при підготовці угоди доцільно узгоджувати і детально прописувати у договорі ті з 17 умов, визначених ст. 19 Закону, які впливають з суті та предмету зобов'язання. Інші умови, визначені ст. 19 Закону, декларуються сторонами у договорі.

Крім того, Ю.М. Капіца зазначає, що на практиці відсутнє укладання «чистих» договорів про трансфер технологій, змістом яких є, наприклад, тільки надання дозволу на використання винаходу чи іншого об'єкту права інтелектуальної власності.

У випадку укладання змішаних договорів до конкретних пунктів договору застосовуються положення ЦК України та Господарського кодексу України (ГК України) [5] стосовно укладання відповідних видів договорів.

Отже, Закон не передбачає застосування примірного чи типового договору про трансфер технологій. Мається на увазі, що трансфер технологій здійснюється за допомогою різних договорів, предметом яких є трансфер технологій, тобто змішані договори.

При цьому, Ю.М. Капіца систематизував види договорів, які можуть застосовуватися як елементи змішаного договору про трансфер технологій, серед яких договори: про поставку промислової технології (ст. 712 ЦК України); технічно-промислової кооперації, спільної діяльності (ст. 1130, 1131 гл. 77 «Спільна діяльність» ЦК України, ч. 4 ст. 176 ГК України); інжинірингу (параграф 4 «Підряд на проектні та пошукові роботи» гл. 61 ЦК України); проведення наукових досліджень (гл. 62 «Виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт» ЦК України, ст. 331 ГК України); розроблення проектних пропозицій, технічної і конструкторської документації стосовно технологій та їх складових (параграф 4 «Підряд на проектні та пошукові роботи» гл. 61 ЦК України); надання консультацій і здійснення авторського нагляду під час монтажу складових технологій та пусконаладжувальних робіт, надання консультацій економічного, фінансового чи іншого характеру, пов'язаних із застосуванням технологій та із

зазначеними роботами і послугами (ст. 901 – 907 гл. 63 «Послуги. Загальні положення» ЦК України; про створення підприємницького товариства (гл. 7, 8 ЦК України), про надання в оренду або лізинг складових технологій, обладнання (ст. 806 – 809, параграф 6 «Лізинг» глави 58 «Найм (оренда)» ЦК України, ст. 292 ГК України, Закон України «Про фінансовий лізинг»); комерційної концесії (франчайзингу) (ст. 1115 – 1129 гл. 76 «Комерційна концесія» ЦК України, гл. 36 ГК України) [3].

У свою чергу, інший спеціаліст у сфері договорів про трансфер технологій Б.М. Падучак всі договори які опосередковують відносини у сфері трансферу технологій, поділяє на дві самостійні групи: договори, які *безпосередньо* опосередковують відносини у сфері трансферу технологій (реалізацію майнових прав на технологію) та договори, які *побічно* опосередковують відносини у сфері трансферу технологій (реалізацію майнових прав на технологію).

До першої групи автор відносить договори, безпосереднім предметом яких виступають наукові та науково - прикладні результати, об'єкти права інтелектуальної власності, ноу-хау. Зазначені договори прямо пов'язані з процесом трансферу технологій тобто реалізацією майнових прав на технологію (договори про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності, ліцензійний договір, договір комерційної концесії (франчайзингу), договір про надання ноу-хау.

До другої групи - договори, які хоч і містять елементи передачі технологій, але все ж таки повністю направлені на визначення порядку використання об'єкту трансферу. Основна мета цих договорів не пов'язані з реалізацією майнових прав на технології (засновницький договір, договір про передачу цілісного майнового комплексу, договір оренди або лізингу складових технології, договір застави, договір про надання послуг, договір про спільну діяльність)[6].

Всесвітня організація інтелектуальної власності виокремлює три основні

юридичні методи, які можуть бути використані для комерційної передачі та купівлі технології, а саме: 1) продаж володільцем усіх виключних прав на запатентований об'єкт промислової власності юридичним шляхом договору «уступки» патенту; 2) ліцензування, яке полягає в наданні патентовласником іншій особі дозволу на здійснення у визначеній країні у визначений період часу однієї або декількох дій, на здійснення яких має виключне право патентовласник, на підставі ліцензійного договору; 3) передача та набуття технологій, таких як ноу-хау, яке може бути зафіксовано окремим документом-договором про передачу ноу-хау. [7,8].

На думку К.Ю. Іванової, трансфер технологій може відбуватися за допомогою таких поименованих в ЦК України договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, як ліцензійний договір та договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Однак, не всі договори цього типу, з огляду на специфіку договорів про трансфер технологій, зможуть опосередковувати цей процес, оскільки досліджувані договори тим і відрізняються від інших типів договорів, що на момент їх укладення особа, якій належать майнові права на використання об'єктів права інтелектуальної власності, що є складовими технологій, вже відома, на відміну, наприклад, від договору про порядок розподілу прав на службові об'єкти інтелектуальної власності, який лише спрямований на визначення правоволодільця. Щодо договору про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності, то він повинен визначати способи та умови такого використання замовником, однак в цілому все ж таки призначений опосередковувати процес створення такого об'єкту, оскільки не закріплює обов'язку замовника здійснити зазначене використання об'єкта. До того ж сфера дії зазначеного договору – переважно створення об'єктів авторського права, а об'єкт технології – це специфічний складний об'єкт, яким охоплюються наукові та науково-прикладні результати, винаходи, корисні моделі, комерційні таємниці, ноу-хау тощо. Що ж до ліцензії на

використання об'єкта права інтелектуальної власності, то вона, на думку автора, взагалі не може вважатися одним з договорів про трансфер технологій, бо, як правильно зазначається в науковій літературі, ліцензія сама по собі є одностороннім правочином, а тому включати її в коло договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності недоречно [9,10].

При цьому, В.С. Дмитришин не погоджується з думкою деяких вчених, що з урахуванням складної правової природи технології як предмета договору (вона поєднує в собі майнові права на декілька об'єктів інтелектуальної власності), неможлива реалізація договору трансферу технологій шляхом використання ліцензійного договору, оскільки, за умовами статті 1110 ЦК України, ліцензійний договір укладається на строк, установлений договором, який повинен спливати не пізніше спливу строку чинності виключного майнового права на визначений у договорі об'єкт інтелектуальної власності. У разі відсутності в ліцензійному договорі умов про строк договору він вважається укладеним на строк, що залишився до спливу строку чинності виключного майнового права на визначений у договорі об'єкт права інтелектуальної власності, але не більше ніж на 5 років.

Тобто певні елементи ліцензійного договору на технологію з плином часу будуть переходити в інший статус, втрачаючи захист як об'єкти права інтелектуальної власності, але не втрачаючи свого значення як елементи комплексу прав, спрямованих на досягнення певного єдиного результату технології. Проте інші чинні об'єкти будуть залишати цей договір у статусі ліцензійного договору на об'єкти права інтелектуальної власності. [7].

Таким чином, на сьогодні договори у сфері трансферу технологій складають особливий вид зобов'язань, у зв'язку з чим, існує проблема побудови системи зазначених договорів. В науковій літературі також не має єдності в підході до визначення критеріїв класифікації договорів, які вважаються договорами у сфері трансферу технологій.

Проаналізувавши норми чинного законодавства України та дослідивши

погляди на систему правового оформлення договірних відносин при передачі (трансферу) технології та/або її складових, пропонуємо визначити *основні підходи до класифікації договорів*.

1. Класифікація за об'єктом передачі.

Полягає у виділенні договорів залежно від того, що саме передається:

- *Ліцензійні договори.* Поняття ліцензійного договору встановлене у ст. 1109 ЦК України. Ліцензійний договір належить до договорів, які безпосередньо опосередковують відносини у сфері трансферу технологій (реалізацію майнових прав на технологію), тобто пов'язані з процесом трансферу технологій – реалізацією майнових прав на технологію [6,11].

Згідно з ч. 1 ст. 1107 ЦК України розпорядження майновими правами інтелектуальної власності здійснюється на підставі таких договорів, зокрема, ліцензії на використання об'єкта права інтелектуальної власності та ліцензійного договору. Різниця між ліцензією та ліцензійним договором полягає в тому, що ліцензія – це документ, який дозволяє ліцензіату використовувати об'єкт промислової власності в певній обмеженій сфері та може існувати незалежно від наявності ліцензійного договору, а от предметом ліцензійного договору є ліцензія на право використання об'єкта інтелектуальної власності ліцензіатом на умовах, визначених за взаємною згодою сторін, з урахуванням вимог ЦК України та інших законів [11,12].

- *Договори про передачу ноу-хау.* Це договір, за яким здійснюється передача права на використання повністю або частково конфіденційних знань, що містять відомості технічного, технологічного, комерційного, виробничого, адміністративного, фінансового характеру, зацікавленим особам.

Основна відмінність договору про передачу ноу-хау від ліцензійного договору полягає в тому, що для ліцензійного договору достатньо надати дозвіл на використання об'єкта інтелектуальної власності, а за договором про передачу ноу-хау необхідно виконати активні дії – розкрити певні знання, що зберігаються в режимі секретності. Тобто розмежування проводиться за

об'єктом. Ліцензійний договір укладається стосовно зареєстрованих результатів творчої діяльності (винахід, корисна модель, промисловий зразок, торговельна марка, компонування інтегральної мікросхеми, сорт рослин або об'єкти авторського права), а договір про передачу ноу-хау – щодо секретної інформації. Досить часто ці відомості при бажанні можна було б запатентувати (наприклад, як винахід чи корисну модель), проте в кожній конкретній ситуації суб'єкт сам вирішує: розкрити ці знання суспільству й отримати патент (свідоцтво) чи доцільніше залишити їх у режимі секретності [11, 13 с. 37].

До таких договорів часто додають положення про збереження комерційної таємниці, що є важливим для забезпечення конкурентоспроможності компаній.

- *Договори про надання інжинірингових послуг.* Інжиніринг є видом договорів про виконання робіт, складовою яких є надання послуг зі створення інноваційного проєкту, завдяки якому реалізуються створення, просування сучасних інновацій. При цьому юридичні обов'язки, що виникають із договору інжинірингу, та суб'єктивні права — це важлива складова його змісту [11;14, с. 42]. Комплексний (системний) інжиніринг складає сукупність інжинірингових послуг, що забезпечують можливість виконання проєктів «під ключ». Правовою основою виконання проєктів «під ключ» головним чином є договір підряду, що може охоплювати широке коло зобов'язань підрядника. Отже, до нього мають застосовуватися відповідні норми ЦК України, зокрема, гл. 61 «Підряд», а також Закон, якщо договір інжинірингу є договором змішаного типу і включає положення щодо передачі технологій. Надання інженерно-консультаційних послуг супроводжується зазвичай наданням технічного сприяння, що, зокрема, полягає в передачі технології, допомозі з використання, експлуатації, ремонту відповідного об'єкта [11;15, с. 160–161].

2.Класифікація за характером правовідносин

Інший підхід розглядає природу правових відносин, що виникають між сторонами:

- *Договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності на технологію.*

Трансфер технологій має здійснюватися шляхом укладення договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності на технологію, зокрема договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на технологію, ліцензійного договору з урахуванням вимог Закону щодо їх істотних умов (ст.19 Закону) [7,9].

При укладанні договорів про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності здійснюється повна передача прав на технологію, що дозволяє «набувачу» самостійно розпоряджатися нею без обмежень. Такий формат часто застосовується, коли сторони прагнуть уникнути подальших зобов'язань щодо використання технології.

Отже, договори про розпорядження правами на технологію є комплексним цивільно-правовими договорами про передання (надання прав на використання) об'єктів інтелектуальної власності, передбачені главою 75 ЦК України), які містять у собі специфічні умови, що зазвичай включаються до більшості інших договорів про розпорядження правами інтелектуальної власності [7].

- *Договори про спільну діяльність.* Передбачають об'єднання ресурсів двох і більше суб'єктів для спільної розробки та впровадження технологій. У цьому форматі кожен партнер несе відповідальність за певну частину проекту, що сприяє зниженню ризиків і підвищенню ефективності співпраці.

Про створення спільних підприємств у сфері трансферу технологій можна вести мову, якщо відбувається часткова передача майнових прав на технології та їх складові, що може супроводжуватися укладанням договорів на постачання обладнання, комплектувальних частин, сировини, надання інжинірингових послуг, передача ноу-хау тощо. Основна мета застосування цієї форми для суб'єктів трансферу технологій — отримання результату в поєднанні знань і досвіду у виробництві нового для певного ринку товару, продукції [11].

- *Договори про надання послуг.* В цьому випадку одна сторона надає послуги, пов'язані з впровадженням технології, але не передає майнових прав на неї. Це можуть бути консультації, технічна підтримка чи адаптація технологічних рішень до конкретних умов підприємства.

3. Класифікація за організаційно-правовими формами

- *Ліцензійні договори.* Основним елементом є надання права використання об'єкта інтелектуальної власності.

- *Договори комерційної концесії (франчайзингу).* Передбачають передачу не лише технології, але й комплексної бізнес-моделі, що включає торговельну марку, методики управління та маркетингові стратегії. Це дозволяє франчайзі швидко вийти на ринок із підтримкою франчайзера.

Серед науковців-правників точиться велика кількість спорів стосовно того, чи є поняття комерційної концесії тотожним поняттю франчайзингу, є ці договори різними за своєю правовою природою чи навпаки однаковими. Розрізняють дві основні точки зору на цю проблему, за якими одна група вчених доводить, що комерційна концесія є самостійним різновидом договору, а інша вказує на те, що це лише специфічний різновид ліцензійного договору. Переважає думка, що комерційна концесія тотожна поняттю франчайзингу, а цей договір є самостійним та окремим різновидом договірної співпраці [11,16].

Поняття договору комерційної концесії встановлене у ст. 1115 ЦК України. Комерційна концесія (франчайзинг) є одним зі способів передача прав на об'єкти інтелектуальної власності, інноваційних об'єктів для їх використання у виробничій господарській діяльності суб'єктів господарювання. Сферою дії договору комерційної концесії, на відміну від договору франчайзингу, є поширення товарів виробника, тоді як сфера договору франчайзингу – поширення товарів та виробництво [11; 17, с. 122].

- *Договори лізингу.* Забезпечують використання технологічного

обладнання чи установок на певний період за визначену плату, що зменшує фінансове навантаження на підприємства при впровадженні новітніх технологій.

- *Договори про передачу ноу-хау та договори про спільну діяльність.* Як було зазначено раніше, ці договори орієнтовані на комплексну передачу знань і досвіду, що є важливим для швидкого адаптування технологій до ринкових умов.

4.Класифікація за змістом та структурою договорів.

Вказані вище так звані змішані договори, які включають елементи обміну науковими або технічними результатами, постачання обладнання, налагодження виробництва та кооперації у розробці наукоємної продукції тощо. Такий підхід дозволяє врахувати комплексний характер технологічного трансферу та адаптувати договір до специфіки проєкту.

Порівнюючи різні підходи до класифікації договорів, можна зробити наступні висновки:

- *Гнучкість правового інструментарію.* Різноманіття форм договорів дозволяє адаптувати правовідносини до конкретних умов ринку та специфіки технологічних рішень. Наприклад, ліцензійні договори підходять для передачі чітко визначених об'єктів інтелектуальної власності, тоді як договори про спільну діяльність дозволяють розподілити ризики та об'єднати ресурси партнерів.

- *Захист інтересів сторін.* Умови договорів мають забезпечувати не лише Передачу технологій, а й гарантувати збереження комерційної таємниці, захист прав інтелектуальної власності та мінімізацію ризиків недобросовісного використання отриманих знань. Ці аспекти регламентуються як договірними умовами, так і положеннями законодавства.

- *Міжнародна інтеграція.* У світлі глобалізації ринків, важливою є адаптація українського законодавства до міжнародних стандартів, що забезпечує конкурентоспроможність національних технологій і сприяє їх

комерціалізації на закордонних ринках. Змішані договори, що охоплюють елементи обміну знаннями, постачання обладнання та спільної розробки, є одним із таких інструментів.

• *Практична орієнтація.* Аналіз наукових підходів дозволяє не лише класифікувати договори, але й розробити рекомендації щодо їх оптимізації з урахуванням специфіки окремих галузей.

Комплексний аналіз класифікації договорів у сфері трансферу технологій свідчить про багатогранність підходів до правового оформлення інноваційної діяльності. Поєднання класифікації за об'єктом передачі, характером правовідносин, організаційно-правовими формами та змістовими характеристиками дозволяє створити гнучкий інструментарій для врегулювання співпраці між суб'єктами ринку.

Таким чином, ефективне використання різних типів договорів трансферу технологій є важливим чинником розвитку інноваційної економіки в Україні, що сприяє як внутрішній модернізації, так і інтеграції на міжнародний ринок.

Література:

1. Закон України «Про державне регулювання трансферу технологій» 14 вересня 2006 року №143-V, (ВВР, 2006, №45, ст.434).
2. Цивільний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст. 356.
3. Нормативні акти з питань охорони інтелектуальної власності та трансферу технологій/ Ю.М. Капіца, І.І. Хоменко (упорядкування), 6 вид., доповнене. — К.: Центр досліджень інтелектуальної власності та трансферу технологій НАН України, 2020. 257 с.
4. Падучак Б. М. Істотні умови договорів у сфері трансферу технологій. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2010. № 3 (53). С. 70–77.
5. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18.Ст.144.
6. Падучак Б.М. Класифікація договорів в сфері трансферу технологій.

Часопис Київського університету права. 2011. №2 С. 189-191.

7. Дмитришин В.С. Розпорядження правами інтелектуальної власності на технології: цивільно-правовий аспект. Часопис цивілістики. Права інтелектуальної власності №35. С.48-52.

8. Андрущук Г., Крайнев П., Кавасс І. Право інтелектуальної власності: торговельні аспекти. Київ : Видавничий дім «Ін Юре», 2000.

9. Іванова К.Ю. Договори про трансфер технологій: спірні питання. Порівняльно-аналітичне право. 2013. № 3-2. С. 126-129

10. Цивільне право: підручник : у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л. Н. Баранова, Т. І. Бєгова та ін. / за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – Х. : Право. – 2011. – Т. 2. – 816 с.

11. Розгон О.В. Організаційні форми трансферу технологій в інноваційному процесі. Право і інновації №1 (33) 2021. С. 14-18.

12. Недогібченко Є. Г. Ліцензія на використання об'єктів інтелектуальної власності. Інноваційні аспекти систем безпеки праці, захисту інтелектуальної власності: матеріали конференції. (м. Полтава, 2016). Полтава: ПДАА

13. Крижна В. Види договорів у сфері інтелектуальної власності. Інтелектуальний капітал. 2004. № 4. С. 36–42

14. Мехеда В. Д. Договір інжинірингу у цивільному праві України: дис. канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2020. 206 с.

15. Капіца Ю. М., Шахбазян К. С., Хоменко І. І. Махновський Д. С. Трансфер технологій та охорона інтелектуальної власності в наукових установах: монографія / за ред. Ю. М. Капіци. Київ: Центр інтелектуальної власності та передачі технологій НАН України, 2015. 431 с.

16. Давидюк О. М. Господарсько-правове регулювання комерційної концесії (франчайзингу) у відносинах, пов'язаних із передачею прав на технологію. Право та інноваційне суспільство. 2014. № 1. С. 30–37

17. Потехіна В. Інтелектуальна власність: навч. посіб. Київ: КУП НАНУ, 2009. 414 с.

Наукове видання

**УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА
НЕЙРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ. ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**VII Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
(27-28 березня 2025 року)
МІСТ Київ-Дніпро**

Електронне видання

Авторська редакція

Головний редактор д.т.н., проф. Петренко В. О.
Науковий редактор д.т.н., проф. Молоканова В. М.
Науковий редактор д.е.н., проф. Перерва П. Г.
Науковий редактор к.т.н., доц. Дорожко Г. К.
Вчений секретар к.е.н., доц. Фонарьова Т. А.

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 67,02. Обл.-вид. арк. 68,54.
Зам. № 58.

Видавець: Український державний університет науки і технологій
вул. Лазаряна, 2, ауд. 2216, ауд. 263 (наукова бібліотека)
м. Дніпро, 49010.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №7709 від 14.12.2022

Адреса видавця та дільниці оперативної поліграфії:
вул. Лазаряна, 2, Дніпро, 49010